

Warszawa, 23 września 2002 r.

Opinia merytoryczna do rządowego projektu ustawy o podatku leśnym oraz o zmianie niektórych ustaw (druk nr 770)

Wprowadzenie

Projekt ustawy o podatku leśnym i zmianie niektórych ustaw jednym z trzech, przesłanych niedawno do Sejmu, rządowych projektów ustaw (obok nowelizacji ustawy o podatku rolnym oraz nowelizacji ustawy o podatkach i opłatach lokalnych) zmieniających przepisy dotyczące podatków lokalnych. Projekty te obejmują zagadnienia ze sobą powiązane, w zasadzie więc powinny być rozpatrywane wspólnie. Warto przypomnieć, że pakiet tych trzech ustaw był również przedmiotem prac Sejmu poprzedniej kadencji. Wówczas prac tych nie udało się zakończyć przed jej upływem.

Wprowadzenie nowej, odrębnej ustawy o podatku leśnym (druk nr 770) wynika z dwóch zasadniczych powodów. Pierwszy ma charakter formalno-prawny i wynika z zasady wyłączenia przepisów dotyczących systemu podatkowego z ustaw nie mających charakteru ustaw podatkowych. Stąd bierze się potrzeba wyłączenia za pomocą proponowanej ustawy przepisów o podatku leśnym z ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, gdzie są obecnie zamieszczone (rozdział 9 ustawy w całości). Drugi powód to konieczność doprecyzowania niektórych przepisów, ujednolicenia części z nich w związku z nowelizacjami dwóch wspomnianych ustaw oraz wprowadzenia zmian w dotychczasowych zasadach ustalania podstawy opodatkowania podatkiem leśnym.

Uwagi do projektu

Jedną z takich zmian jest przyjęcie nowej definicji pojęcia „las”. Stosowana dla potrzeb podatku leśnego dotychczasowa definicja, z jednej strony oparta na normie obszarowej (0,10 ha), z drugiej zaś za las uznająca wszystkie grunty związane z gospodarką leśną, jest niejednoznaczna i budziła liczne wątpliwości interpretacyjne. Wydaje się, iż nowa definicja oparta na klasyfikacji zaczerpniętej z ewidencji gruntów i budynków nie powinna już takich wątpliwości budzić.

Najpoważniejszą zmianą, która pociągnie za sobą istotne skutki finansowe są nowe ujednoczone zasady ustalania podstawy opodatkowania podatkiem leśnym. Obecnie podstawę opodatkowania podatkiem leśnym ustala się na dwa sposoby:

- podstawę opodatkowania stanowi liczba hektarów przeliczeniowych ustalona na podstawie powierzchni głównych gatunków drzew w drzewostanie i klas bonitacji drzewostanu, wynikających z planu urządzenia lasu. Podatek leśny od 1 hektara przeliczeniowego wynosi równowartość pieniężną 0,200 m³ drewna (obecnie 1m³ drewna = 126,07 zł¹).
- odrębnie podstawę opodatkowania określa się dla lasów ochronnych, lasów wchodzących w skład rezerwatów przyrody, parków narodowych oraz lasów nie posiadających dokumentacji urządzeniowej - ustala się ją w oparciu o rzeczywistą wielkość powierzchni (tj. wg ewidencji gruntów), przyjmując jako stawkę podatku równowartość pieniężną 0,3 q żyta (obecnie 1q żyta = 37,19 zł²).

Przykładowo więc, podatek leśny od 1 ha drzewostanu sosnowego w wieku 50 lat o klasie bonitacji drzewostanu II, posiadający plan urządzenia lasu wynosi: $(1ha \times 1,00) \times 0,200m^3 \times 126,07 \text{ zł} = 25,2 \text{ zł}$, a podatek dla takiego samego drzewostanu nie posiadającego planu urządzenia wynosi: $1ha \times 0,3q \times 37,19 \text{ zł} = 11,2 \text{ zł}$. Projekt zmierza do wyeliminowania tej dysproporcji.

Zgodnie z proponowaną nowelizacją, ustalanie podstawy opodatkowania odbywałoby się według jednej zasady, stosowanej dla wszystkich lasów: podstawę opodatkowania stanowiłaby wyrażona w hektarach i wynikająca z ewidencji gruntów powierzchnia lasu. Tym

¹ Źródło: Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 19 października 2001 r. (Mon.Pol. Nr 38, poz.627)

² Źródło: Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 12 października 2001 r. (Mon.Pol. Nr 35, poz.573)

samym rezygnuje się z dotychczasowej formuły hektara przeliczeniowego oraz z określania stawki podatku na podstawie równowartości ceny 1q żyta.

Nowa propozycja jest więc z pewnością rozwiązaniem dużo prostszym i bardziej przejrzystym, ułatwiającym coroczne naliczanie podatku. Jednakowo traktuje lasy posiadające dokumentację urzędniową jak i te nie posiadające planów urządzenia, tym samym eliminuje potencjalną zachętę do opóźniania sporządzenia planów urządzenia dla lasów nie będących własnością Skarbu Państwa. Trzeba pamiętać, że ujednoczenie podstawy opodatkowania oznaczać będzie dla niektórych podatników tego podatku wzrost opłat podatkowych, dla innych zaś ich zmniejszenie (odpowiednie wyliczenia zawiera uzasadnienie do projektu). Najwyższy wzrost obciążenia podatkiem leśnym dotknie właścicieli, posiadaczy lub użytkowników lasów, których lasy obecnie nie posiadają planów urządzenia lasu lub uproszczonych planów urządzenia. W ich przypadku kwota podatku od 1 ha lasu wzrośnie maksymalnie z 11,16 do 27,74 zł.

Trudno ocenić zarówno liczbę podatników, których taki wzrost stawki podatku będzie dotyczył jak i wielkość ich obciążenia. Pewną wskazówką może tu być informacja z przedkładanego co roku „Raportu o stanie lasów”, iż przeciętna powierzchnia prywatnego gospodarstwa leśnego z reguły nie przekracza 1,3 ha. Ponadto, zgodnie z art. 19 ustawy o lasach, dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa sporządza się uproszczone plany urządzenia lasu, z wyjątkiem lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha, dla których zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja wojewody. Można więc sądzić, że podwyżka podatku dotknie znacznej grupy właścicieli lasów, choć z uwagi na niewielki rozmiar powierzchniowy ich lasów obciążenie to może nie być duże. Oceniając wielkość obciążenia podwyższonym podatkiem należałoby również przyjrzeć się strukturze wiekowej lasów (lasy w wieku do 40 lat są zwolnione z podatku). Niemniej, autorzy projektu szacują ogólny wzrost wpływów w budżetach gmin o ok. 37 mln zł.

O stopniu obciążenia podatkiem leśnym decydować będą wprowadzane ustawą zwolnienia, ulgi oraz możliwości obniżenia stawki podatku. Dla lasów ochronnych, lasów wchodzącym w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych wprowadza się stawkę podatku obniżoną o 50%. Jednocześnie rada gminy została uprawniona do obniżenia podstawy obliczania podatku leśnego na obszarze gminy. Zgodnie z art. 7 ust. 3, rada gminy może również wprowadzić inne niż określone w ust. 1 tego artykułu zwolnienia przedmiotowe.

W art. 7 ust. 1 określone zostały przypadki zwolnienia od podatku leśnego. Oprócz istniejącego już dziś zwolnienia lasów z drzewostanem w wieku do 40 lat oraz lasów wpisanych do rejestru zabytków zwolnieniem tym objęte byłyby również użytki ekologiczne. Użytki ekologiczne stanowią dość powszechną formę ochrony przyrody (przewidzianą w ustawie z 16 października 1991 r. o ochronie przyrody). Zwolnienie z podatku byłoby rodzajem rekompensaty za ograniczenie możliwości korzystania z terenu objętego tą formą ochrony, z drugiej strony może ono ułatwić skłonienie właścicieli do ochrony cennych przyrodniczo zasobów występujących na ich gruncie. Propozycję tę należałoby uznać za korzystną, choć istnieje pewna wątpliwość natury prawnej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. Nr 38, poz. 454) użytki ekologiczne stanowią odrębną w stosunku do lasów formę użytków gruntowych. Powstaje pytanie czy ten rodzaj użytków może podlegać przepisom o podatku leśnym (zgodnie z proponowanym art. 1, opodatkowaniu tym podatkiem podlegają grunty leśne sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako lasy).

Ustawa wprowadza również obowiązek składania przez płatników podatku leśnego deklaracji podatkowych. Wzory formularzy miałyby zostać określone przez rady gmin w drodze uchwały. Autorzy projektu tłumaczą w uzasadnieniu, że ujednoczenie wzorów formularzy w skali kraju przez ministra jest niewskazane z uwagi na bardzo duże zróżnicowanie treści uchwał rad gmin. Warto przypomnieć, że w wersji projektu przesłanej w poprzedniej kadencji takie upoważnienie dla ministra zostało uwzględnione. Wydaje się, iż być może jednak warto rozważyć wprowadzenie możliwości ujednoczenia formularzy. Mogłoby to znacznie ułatwić ich wypełnianie zwłaszcza tym podatnikom, których lasy znajdują się na terenie wielu gmin (np. lasy zarządzane przez PGL Lasy Państwowe).

Reasumując należy stwierdzić, iż niezależnie od wątpliwości dotyczących niektórych rozwiązań, a także spodziewanych skutków finansowych (tj. istotnego wzrostu obciążenia tym podatkiem niektórych podmiotów) propozycje zawarte w przedłożonym projekcie (m.in. wyodrębnienie przepisów podatkowych z ustawy o lasach, bardziej precyzyjna definicja, uproszczenie zasad określania podstawy opodatkowania) są korzystne.

Opracował: Mirosław Gwiazdowicz